

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-515/23-U

Název	Dětský domov se školou, základní škola a středisko výchovné péče Jiříkov
Sídlo	Čapkova 814/5, Starý Jiříkov, 407 53 Jiříkov
E-mail	vujir@interdata.cz
IČO	00412040
Identifikátor	600028895
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Dušan Šimonka
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místa inspekční činnosti	Čapkova 814/5, Jiříkov 9. května 900, Jiříkov
Inspekční činnost na místě	18. 4. 2023 – 20. 4. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou a školským zařízením podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Charakteristika

Dětský domov se školou, základní škola a středisko výchovné péče Jiříkov (dále „zařízení“ nebo „organizace“) vykonává činnost dětského domova se školou (dále také „domov“), základní školy (dále „škola“), střediska výchovné péče „Šluknovsko“ (dále „středisko“) a školní jídelny. Do zařízení jsou umísťovány dívky a chlapci se závažnými poruchami chování a děti, které vyžadují výchovně léčebnou péči. V domově s nejvyšším povoleným počtem 42 lůžek bylo v době inspekční činnosti ve třech rodinných a třech výchovně léčebných skupinách evidováno 38 dětí s nařízenou ústavní výchovou a jedno dítě na základě soudem vydaného předběžného opatření. Všechny děti byly do zařízení přemístěny po předchozím pobytu v diagnostickém ústavu.

Škola je zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona. V době inspekční činnosti poskytovala 38 žákům základní vzdělávání podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a jednomu žákovi podle školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání Základní škola speciální. Výuka probíhala ve třídách tvořených žáky více ročníků. Všichni žáci se vzdělávali podle individuálních vzdělávacích plánů.

Středisko poskytuje osmým rokem ambulantní služby klientům s výchovnými problémy nebo poruchami chování a poradenské služby zákonným zástupcům dětí a žáků a pedagogům škol v regionu. Za uplynulý školní rok poskytlo péči 117 klientům, jejich počet se zvyšuje.

O své činnosti organizace informuje na webových stránkách dds.jirikov.cz, středisko také prostřednictvím sociálních sítí, informačních letáčků a brožur.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Do řízení organizace se pozitivně promítají dlouholeté manažerské dovednosti a zkušenosti ředitele s praxí v ústavní výchově. Ředitel při plánování a stanovování cílů rozvoje vychází z pravidelné analýzy činnosti zařízení. Stěžejními cíli je vytvoření bezpečného prostředí, které by umožňovalo uspokojování základních materiálních, sociálních, citových a speciálních potřeb přijímaných dětí a poskytování vzdělávání podle jejich individuálních předpokladů a vzdělávacích specifik. Tyto záměry se daří postupně naplňovat zejména budováním klidné a přátelské atmosféry v celé organizaci, důsledností a budováním důvěry dětí k pedagogům a ostatním zaměstnancům zařízení.

Řízení organizace je funkční, ředitel účelně delegoval některé organizační a kontrolní pravomoci na vedoucí pracovníky pro výchovu, školu a středisko. Účinnému řízení napomáhá velmi dobře nastavená komunikace jednotlivých úseků zařízení, společné a efektivní plánování i nastavený vnitřní informační elektronický systém. Velmi dobrá je vzájemná informovanost pedagogů školy a domova. Společně vyhodnocují úroveň poskytované výchovně vzdělávací péče a výsledky jsou pak promítány do práce s dětmi. Ve středisku jsou pracovníci v každodenním osobním kontaktu, denně se vzájemně informují, funkční týmová spolupráce je založena na jejich vysoké pracovní motivaci. Kontrolní činnosti zahrnují všechny součásti, poskytují vedení školy komplexní informace o činnosti organizace. Ke zjištěním jsou přijímána opatření a následně je vyhodnocována jejich účinnost.

S ohledem na potřeby dětí a zajištění komplexní poskytované péče uplatňuje ředitel účinnou personální strategii. Kromě učitelů, vychovatelů, asistentů pedagoga pracují v zařízení speciální pedagog – etoped a psychologka. Dětem je tak v průběhu celého dne až do večerních hodin zajišťována odborná péče. S žádostí o poradenskou pomoc se na etopeda a psychologku obrací i pedagogové školy a domova. Ke zkvalitnění personálních podmínek a navýšení počtu odborných pracovníků došlo i ve středisku. Kromě vedoucí, která je speciálním pedagogem –

etopedem působí ve středisku další etoped, psycholog a sociální pracovníce. Na velmi dobré úrovni je spolupráce celé organizace s dalšími odborníky, lékaři, dětským diagnostickým ústavem, poradenskými zařízeními, školami, neziskovými organizacemi a dalšími sociálními partnery.

Pedagogům, kteří nesplňují kvalifikační předpoklady, je poskytována efektivní metodická podpora vedení domova i školy. Kromě vzdělávání učitelů zaměřeného zejména na zvládnutí krizové komunikace a sebeobranu byly důležitým prvkem zvyšování jejich pedagogických kompetencí také vzájemné hospitace ve škole. Významným pozitivem je absolvování psychoterapeutického výcviku 11 pedagogů a vedoucích pracovníků. Ředitel umožňuje všem pedagogům i pracovníkům střediska pravidelnou externí supervizi, nabízí jim tak možnost vnímat a reflektovat vlastní práci, vzájemné vztahy a nacházet nová řešení při vzniku problematických situací. Ne všichni pedagogové se supervizi účastní a projevují aktivní přístup ke svému dalšímu profesnímu rozvoji. Kurzů a seminářů se z vlastní iniciativy účastní jen ojedinelé.

Dohled nad dětmi od večerních hodin je zajištěn dostatečným počtem asistentů pedagoga a přítomností alespoň jednoho pedagoga do pozdních večerních hodin. Efektivní je také posílení dohledu nad dětmi asistenty pedagoga od brzkých ranních hodin po přechod dětí do školy.

Ředitel zařízení usiluje o další zkvalitňování materiálně technických podmínek. K výuce mají učitelé k dispozici řadu didaktických pomůcek a materiálů, využívají interaktivní tabule, počítače, tablety. Pro výuku i odpolední činnosti dětem slouží keramická dílna, pracovní dílna, posilovna. Společná setkávání probíhají ve společenské místnosti. Čtenářská gramotnost je podporována dobře vybavenou školní knihovnou. Podle osobního zájmu a potřeb využívají děti během vzdělávání i výchovných aktivit relaxační místnost s moderními prvky na bázi smyslových vjemů. Pro naplňování výstupů předmětu tělesná výchova má škola k dispozici dvě malé cvičebny. Dlouhodobě se nedaří zrealizovat záměr vybudovat tělocvičnu. Na víceúčelovém hřišti zařízení umístěném v blízkosti rodinných domů není možné zařazovat z důvodu vyšší hlukové zátěže např. míčové hry. Škola částečně kompenzuje omezené materiálně technické podmínky pro výuku tělesné výchovy pronájmem bazénu nebo zimního stadionu, což ale představuje finanční zátěž.

Prostory a vybavení rodinných skupin domova se přibližují podmínkám běžné rodiny. Společné prostory jsou vyzdobeny dětskými pracemi, naopak některé stroze vybavené ložnice působí velmi neosobně, nejsou pro děti esteticky podnětné. Stravování probíhá ve školní jídelně, děti v domově si v rámci přípravy na samostatný život připravují o víkendech některá jídla v rodinných skupinách. Převod rekreačního objektu v nedaleké obci do majetku zařízení umožňuje organizovat jednodenní nebo vícedenní výjezdy, během kterých si děti v praxi mohou ověřit svou připravenost k samostatnému životu. Děti se učí samostatně hospodařit se svými peněžními prostředky, plánovat a zajišťovat nákup pro samostatnou přípravu stravy podle zájmu a svých možností.

Středisko naplňuje stanovené cíle prostřednictvím efektivně nastaveného systému poskytovaných služeb. Pedagogové znají individuální edukační cíle jednotlivých klientů. Vedou systematicky záznamy o jejich plnění, pravidelně je vyhodnocují a přijímají účinná opatření. Pozitivní zpětnou vazbu o efektivitě poskytovaných služeb získávají mimo jiné i od zákonných zástupců. Provozní doba střediska umožňuje přijímat klienty a realizovat činnost v odpoledních hodinách. Ke své činnosti využívá středisko samostatné místnosti pro individuální, diagnostické, terapeutické a poradenské činnosti s klienty. Klienti mají k dispozici prostornou čekárnu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitovaná výuka ve škole se vyznačovala účelným střídáním činností. Byly zařazovány vhodné aktivizační metody podporující soustředění žáků, efektivitu učebního procesu zvyšovala potřebná názornost. Rozsah činností i pracovní tempo vyučující přizpůsobili vzdělávacím předpokladům, znalostem i dovednostem jednotlivých žáků. Efektivní práce s chybou, a především podporující učební styl umožňovaly žákům pracovat bez obav z neúspěchu. V části hodin vyučující vhodně využili didaktickou techniku k individuální práci žáků. Žáci se do vzdělávání zapojovali, pracovali dle pokynů, většinou i se zájmem. Asistentky pedagoga v součinnosti s vyučujícími poskytovaly žákům adekvátní podporu. Učitelé citlivě přistupovali k žákům, zohledňovali jejich zdravotní i psychický stav, v případě potřeby jim umožňovali pobyt v relaxační místnosti.

Odpolední činnosti v domově probíhaly podle týdenních plánů, které vycházely z ročního plánu výchovně vzdělávacích činností a školního vzdělávacího programu. Plány jsou provázány s programy rozvoje osobnosti dítěte. Na plánování a výběru aktivit se spolupodílely děti. Vychovatelé při realizaci činností zohledňovali potřeby, zdravotní a psychický stav každého dítěte. Převažovaly pracovní, rekreační a sportovní činnosti. Vhodnou formou byl ve většině rodinných skupin zařazen pobyt v přírodě, jeho součástí byla průběžná pozitivní motivace dětí. Souběžné personální zabezpečení rodinných skupin vychovatelem, popř. asistenty pedagoga, psychologkou či etopedem významně eliminovaly případný vznik či eskalaci nevhodného chování dětí. Vychovatelé vycházeli z dosavadních znalostí dětí, respektovali jejich tempo a přistupovali k nim empaticky. Dokázali včas rozpoznat blížící se emočně vypjatou situaci, citlivě a trpělivě reagovali na podněty dětí. Při komunikaci s vychovateli vyjadřovaly děti vlastní názor a zpravidla respektovaly názor druhých, což se pozitivně projevovalo ve vstřícné atmosféře v rodinných skupinách. Oslovené děti při rozhovorech sdělovaly, že jsou v zařízení spokojené, svá práva a povinnosti znaly a úměrně svým možnostem jim rozuměly. Shodly se i na tom, že kmenovému vychovateli důvěřují a mohou se na něj se vším obrátit, svěřovat se svými problémy. Průběžné hodnocení dětí bylo motivační, v průběhu aktivit měly děti dostatek prostoru se vyjádřit, zhodnotit svou práci i své jednání.

K podpoře rozvoje osobnosti klientů ve středisku vhodně přispívají individuálně indikované formy terapií, intervencí a také velmi úzká spolupráce s kmenovými školami klientů a dalšími partnery. Odborní pracovníci se podílí na vytváření diagnostiky klientů, která je zpracována v závěrečné zprávě po odchodu klientů ze střediska. Speciální pedagogové i psycholog používají standardní nástroje vedoucí k objektivnímu a odbornému posouzení celkové situace klienta a jeho rodinného či školního prostředí. Způsoby práce s klientem jsou uvedeny v jeho individuálním výchovném plánu, vycházejí z jeho individuálních potřeb a jsou využívány pro nastartování resocializačního procesu a dosahování vytyčených výchovných cílů. Středisko zajišťuje preventivní programy pro mateřské, základní a střední školy, témata jsou vhodně přizpůsobena potřebám různých věkových skupin dětí a žáků. Programy selektivní prevence, které se odehrávají buď ve školách, nebo přímo v prostorách střediska jsou nejčastěji zaměřeny na řešení vztahových potíží v třídním kolektivu. Programu, který je tvořen třídním kolektivem přímo na míru, předchází nejprve diagnostika školního kolektivu.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Učitelé ověřují znalosti žáků prostřednictvím interních nástrojů, o pokroku žáků si vedou podrobné záznamy. Účinnost podpory poskytované žákům ve škole je průběžně sledována, analyzována a následně hodnocena. O individuálních potřebách a vzdělávacích předpokladech žáků jsou vyučující informováni a ve spolupráci s vychovateli se průběžně problematiku

školní neúspěšnosti žáků zabývají. Pravidelně jsou analyzovány příčiny selhávání žáků ve vzdělávání a přijímána opatření. Jejich účinnost a přínos pro žáky je zcela individuální. Při výskytu náhlých problémů je žákovi poskytnuta akutní individuální intervence – pohovor s etopedem, pobyt v relaxační místnosti. Dětem s řečovými a komunikačními problémy poskytuje potřebnou péči speciální pedagog – logoped ze školského poradenského zařízení, který pravidelně zařízení navštěvuje a podle jehož pokynů pracují s dětmi v domově vychovatelé.

Zařízení řeší následné umístění dětí po ukončení základního vzdělávání, příležitosti jsou vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám a často potřebné pravidelné léčebné péči omezené. Škola individuálně a v součinnosti s žákem a příslušnou institucí domlouvá reálnou možnost přijetí k navazujícímu umístění a dalšímu vzdělávání dle individuálních možností i vzdělávacích předpokladů žáka. Většina žáků přechází do středních škol, které jsou součástí výchovných ústavů. Pouze jednotlivcům je ukončena ústavní výchova a pokračují ve vzdělávání ve školách u místa bydliště.

Pedagogové průběžně sledují signály rizikového chování dětí. V případě jeho výskytu jsou neprodleně uplatňována nastavená pravidla postupu řešení. Pozornost je věnována zejména preventivním aktivitám s akcentem na aktuálně nejzávažnější problémy (šikana/kyberšikana mezi dětmi, narušení vztahů v kolektivech, agresivita). Podněty získává vedení a vychovatelé od jednotlivých dětí i spolusprávy při pravidelných týdenních setkáváních. Schránku důvěry využívají děti spíše ojediněle, problémy řeší většinou přímo se svým učitelem, vychovatelem, psychologkou nebo etopedem. K efektivnímu naplnění volného času dětí jim vychovatelé nabízejí pravidelné aktivity, které si děti mohou vybrat podle svých preferencí. Oblíbené jsou pravidelné zájmové sportovní, taneční, pěvecké, a tvořivé činnosti. Vychovatelé v rámci přípravy i realizace zájmových kroužků mezi sebou účinně spolupracují.

V domově je nastaven bodový hodnoticí systém, který přináší dětem reflexi jejich chování. Na hodnocení se podílejí pedagogové školy a na večerních setkáních vychovatelé společně s dětmi. Kapesné, které je nastaveno na nejnižší hranici stanovené právním předpisem, se úměrně s měsíčním bodovým hodnocením zvyšuje. Velkou měrou jsou děti motivovány kromě navýšení kapesného věcnými odměnami a účastí na zajímavých akcích. Negativní opatření ve výchově nejsou udělována. Přestože děti nastavená pravidla poměrně složitěho vícebodového systému hodnocení respektují a dle jejich vyjádření také chápou jeho smysl a účel, příležitostí ke zlepšení je jeho úprava do zjednodušené formy a zvýšení měsíčního kapesného.

Programy rozvoje osobnosti dětí jsou zpracovány účelně a srozumitelně. Obsahují záznamy o plnění stanovených cílů v oblastech výchovy i vzdělávání a stanovení dalších cílů. Cíle i opatření k jejich splnění jsou výstižně formulované. Podkladem pro jejich vyhodnocení jsou podrobné záznamy o každodenním chování, projevu a aktivitách dítěte. K reedukaci a nastavení vhodných postupů využívají záznamy také etoped, psychologka i psychiatr, který pravidelně zařízení navštěvuje. Vyhodnocení programů rozvoje osobnosti dítěte probíhá dvakrát ročně, dítě je s hodnocením seznámeno, může se k němu vyjádřit a ve spolupráci s pedagogem si stanovit další reálné cíle pro nadcházející období.

Systém péče o klienta ve středisku je založen na aktivní spolupráci všech odborníků střediska. Práce s klientem je založena na společném stanovování reedukačních cílů v souladu s individuálním výchovným plánem a na průběžném vyhodnocování dosahovaných dílčích pokroků. Zákonní zástupci jsou o formách, metodách a výsledcích práce s jejich dítětem informováni odbornými pracovníky v průběhu i při ukončení ambulantní péče.

Závěry

Vývoj školy / školského zařízení

- Dlouhodobě je zajištěno kvalitní řízení celé organizace.
- Navýšením počtu umístěných dětí s psychiatrickými problémy došlo i k navýšení počtu výchovně léčebných skupin na tři.
- Zvýšila se kvalifikovanost pedagogů. Všichni, kteří potřebnou odbornost nesplňují, si ji doplňují studiem.
- Podařilo se zajistit interního psychologa pro dětský domov se školou, dětem je tak denně poskytována odborná péče.
- Ve středisku výchovné péče se zvýšil počet odborníků – specialistů pro úspěšnou realizaci požadavků škol a klientů.
- Pro terapeutické potřeby byla vybudována relaxační místnost.
- Nepodařilo se vybudovat tělocvičnu pro realizaci tělesné výchovy ve škole.

Silné stránky

- Funkční spolupráce vedení, pedagogů, odborných pracovníků i dalších zaměstnanců zařízení přispívá ke snižování dopadů prožitých negativních zkušeností a podílí se na vytváření příznivých podmínek pro pobyt dítěte v zařízení.
- Pravidelné odborné činnosti etopeda a psychologa ve škole a dětském domově se školou umožňují nápravu narušených vztahů a postojů dětí, napomáhají k řešení vzniklých situací, podporují změnu hodnotového systému a začleňování dětí do sociální skupiny.
- Kvalitní zpracování programů rozvoje osobnosti dítěte a jejich propojení s týdenními plány činností umožňuje efektivně naplňovat stanovené dílčí cíle rozvoje osobnosti každého dítěte.
- Vstřícný, podporující přístup pedagogů ve škole a jejich individuální podpora žákům vytváří příznivé podmínky pro vzdělávání podle jejich individuálních potřeb a schopností.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Vedení školy se nedaří motivovat všechny pedagogické pracovníky v domově k aktivnímu přístupu k jejich dalšímu vzdělávání a profesnímu rozvoji.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy / školského zařízení

- Motivovat pedagogické pracovníky k sebevzdělávání, vytvořit podmínky pro realizaci společných vzdělávacích akcí a workshopů.
- Uzpůsobit bodový hodnoticí systém věku a individuálním schopnostem dětí.
- Zvážit zvýšení měsíčního kapesného.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy a školského zařízení ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření. Zprávu zašlete na adresu Česká školní

inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny ve znění dodatků a změn (č. j.: MSMT-30606/2021-1, ze dne 29. 7. 2022)
2. Jmenování na pracovní místo ředitele školského zařízení s účinností od 1. 8. 2018 (č. j.: MSMT-10206/2018-2, ze dne 18. 7. 2018)
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení MŠMT (ze dne 18. 4. 2023)
4. Vnitřní řád dětského domova se školou vydaný s platností od 1. 7. 2015 včetně aktualizace k 1. 9. 2021, jehož součástí je i Školní řád základní školy a Vnitřní řád Střediska výchovné péče „Šluknovsko“
5. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání (ze dne 1. 9. 2021)
6. Školní vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální (ze dne 21. 3. 2013)
7. Školní vzdělávací program výchovné činnosti (platný od 1. 9. 2015)
8. Organizační řád (platný od 1. 9. 2021)
9. Výroční zpráva za školní rok 2021/2022
10. Záznamy z jednání pedagogické rady vedené ve školním roce 2022/2023
11. Záznamy z jednání vedení zařízení vedené ve školním roce 2022/2023
12. Elektronický systém vedení dokumentace dětského domova se školou vedený ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
13. Dokumentace metodika prevence vedená ve školním roce 2022/2023
14. Hodnoticí systém dětí vedený ve školním roce 2022/2023
15. Kontrolní a hospitační činnost vedení organizace
16. Plán činnosti úseku výchovy na školní rok 2022/2023
17. Plán činnosti základní školy na školní rok 2022/2023
18. Spisy dětí (vzorek)
19. Třídní knihy, školní rok 2022/2023 (vzorek)
20. Rozvrhy vyučovacích hodin, školní rok 2022/2023
21. Školní matrika, školní rok 2022/2023 (vzorek)
22. Dokumentace střediska výchovné péče vedená ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
23. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ na školní rok 2022/2023
24. Přehled o vzdělávání žáka – pedagogický deník žáka (vzorek)
25. Záznam o práci v nepovinném předmětu/v zájmovém útvaru
26. Programy rozvoje osobnosti dítěte (vzorek)
27. Inspekční zpráva Čj. ČŠIU-1375/16-U ze dne 13. 12. 2016

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy a školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Stanislava Kudrmannová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Tomáš Beneš, školní inspektor

Mgr. Kamila Havlíčková, školní inspektorka

Mgr. Romana Vencová, školní inspektorka

Bc. Blanka Zoudunová,
kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.